

At fögelfangen uun en fөгelweeder

Sprecher: Johannes I. Jensen, Süderende; Mundart: weesdring

Johannes Ingwert Jensen, geboren am 28. Januar 1892 in Süderende, gestorben ebd. am 10. Dezember 1975; Sohn von Diedrich Meinert Jensen (1861-1928), geboren in Oldsum, und Ehefrau Elena Louise Rickmers (1862-1942), geboren in Süderende; Schlosserlehre auf einer Werft in Kiel, Marinesoldat auf dem Kreuzer „Mainz“, der 1914 in der Seeschlacht vor Helgoland unterging; kam in englische Gefangenschaft; kehrte nach Kriegsende über Holland zurück; erwarb das Grundstück in Süderende Nr. 48 und errichtete im ehemaligen Backhaus eine Schlosserei, die er bis ins hohe Alter betrieb; verheiratet (1919) mit Frieda Caroline Wögens (1893-1950) aus Süderende.

J.J.: Jä, det fөгelfangen uun en fөгelweeder, det gungt uun dön juaren turag, iar a fering sialidj üüb Greenlun foor. Jo hed jo föl tidj wonterdai, den jo kaam jo uun september waler tu Feer an saat dan hörens fөгelweeder ütj. Det neem's: „Wi san ütjfөгelt.“ Det fөгelweeder as'n sluat, huar need ütjlaanjen wurd, diar amslau kön. Wan a fөгel faan a nuurd deoltoog, det wiar uun september, oktuuber, dan hed jo de uunwenst de naacht auer, wan a flud uun eeg kaam, tu fläen. An jo toog jo hen efter sluater. Detdiar tjin, wan a flud uun eeg kaam, det neem's flacht. Wan at lidj nü ütjkaam uun't weeder [---] tu hörens weeder an a rüütjen, jo began tu fleutin [flöitin], dan wost's, nü woort det tidj, dat'f uun a skual kem. Det skual wiar'n fjauerkantet hool [---] fjauereeget hool, diar üngefeer en tjiin, of sööwen bit tjiin meeter faan det sluat wech lai. Uun detdiar skual wiar'n trooch iinleet. Det wiar en ütjbrükten diitrooch an siig bal ütj üüs'n en onerdial faan en duadmaanskast. Somen hed uk det skual ütjteekt mä raid an strä, det's ei so kleiig wurd, wan's diaruun seed.

N.Å.: Na, nü as't klaar.

J.J.: Uun det weeder lei fjauer need. Jo wiar diartu diar, am a fөгel tu fangen. An jo sluch, tau need faan wenster tu rochter eeg, an ölern eeg at jindial, faan rochter tu lachter eeg, so det's arköler besluch, det's arköler bedraapt. Wan a fөгel nü uun't fläen kaam mä da winj, so saat jo jo deel üüb't weeder. An jo wost [---] feringen wost, det jo imer mä dön [---] mä det hood uunjin a winj apsild. An miasttidj sild jo üüb at traaden dial faan't weeder ap, an so kaam jo dan jüst üüb't

neet tu saten. Det jo nü wost, det a fögel uk rocht üüb't neet siad, hed jo noch en plook ütjsaat, diar uun't *Richtung* faan't skual an neet sten. Wan jo diar nü üübseed, dan wurd uun de plook [---] uun de twäärsplook uun a skual kreeftig taanjen. An döör de speenkreeft faan dön liinen, diar dön tau spreten hääl, wurd da spreten ütjoner at [---] det hiap taanjen an besluch a fögel. Wiar a winj al bi da waastereeg, dan seed jo bi da [---] üüb a waasters neet. Wiar a winj bi da uastereeg, dan seed jo üüb a uasters neet, so det man imer bi'n [---] uun a fangertidj tau need tu betiin in wiar. Huar dön fögel nü ei deelsat skul, diar hed's noch höu holten anen iinsaat. Jo wurd uunlooket. Wan jo oober naier kaam, dan siig jo dach wel, det det ei hörens geliken wiar, an floog diar auerhen an seed jo diar bitu an wiar neiskirig, wat wel döndiar holten anen maaget. Diarauer wurd jo wat uflenket faan dediar [---] faan de maan, diar uun a skual seed an efter jo luket. Huar'am a anen nü oober haa wul, diar tjidert'am en toom, an hen an miastens en stäärblei an, an uk en stäärbleien word, wilem uk tau anen an en word. Jo wiar tjidert uun en antjider. At antjider, det wiar'n lenk, en tan lenk mä'n plook, an diaruun en wäärlis. Det det wäärlis nü ei so swaar wiar, naam'am de ring tu't wäärlis ütj'n knook. An döör det hool uun't knook en spiker, wat krümbaanjen wiar. Det wiar dan det anwäärlis. De öler tuum, det wiar miasttidjs en olenen tuum, det det ei so skäär am a fet faan a anen. Wan a winj nü rocht üngonstig wiar, det de störem faan a mensk, diar uun skual seed, auer't weeder toog, dan skul's jo bi tu ütstjonken. Det ging [---] diartu hed's en pot mä wat iad uun. Det wurd uun a brant täänd an bi da kant hensaat, so det det *Dunst* faan detdiar iad auer a küül toog [---] auer at weeder toog. Wiar det nü [---] braand det iad nü alter dol, dan wiar det uk ei gud, den do wurd's uk baang an floog waler wech. Det wiar det.

6.52 J.J.: Wan 'ar nü fögel oner't neet seed, dan moost'am jo maage, det'am gau ütj a skual kaam. Jo wurd dan jo, so üüs at [---] so loong üüs jo noch oner't neet seed al duadmaaget. Dan wan diar en fiuw, seeks wiar, do küd's jo jo ei altmaal emsk grip. So wurd [---] do wurd 'ar loongsgingen an wurd mä da mös a *Schädel* iintrakt, jo wurd beden. Wan's ale beden wiar, dan wurd det neet apluup leet an a fögel ütjsködet. Jo dreew dan faan salew tu eeg, wurd efort apsaamelt. Wan a flacht nü föörbi wiar, diar kaam niks muar, a muun, de ging uk al auer a öler eeg [---] dan wan a muun uun süüden wiar, dan as a flud jo uun eeg, diar racht jo efter. Ging hi al auer uun süüdwesten, dan kaam 'ar niks muar. Dan begand at tu eebin an a fögel, jo kam ei muar iin. Dan wurd a need apluup leet. Det het, do wurd's luasmaaget faan a spreten, at liin wurd beeft stram taanjen an belaanjen. An det's ei gans auer [---] faan a winj auerdrewen wurd, wurd's mä'n tubnant [od.: topnant?] feesthäälen. Tubnant wiar ens en [---] en tan liin, diar bi't spret feest [---] bi't hiap feestmaaget [-maat] wurd an auer a nok faan't spret haaget wurd.

8.26 J.J.: Wan'am en neet apluup leet, dan wurd det spret ütjoner't hiap taanjen an apluup leet. Dan wurd a need apslingd tu drügin. Skul's waler deellaanjen wurd, dan leet'am's ens en uugensblak luas lei, det's waler krampt, det's muar speenkreeft fing. Dan wurd's iarst waler deellaanjen an mä't hiap feesthaaget. Hat wiar ei so lacht för'n beganer an kem mä detdiar iinrachting turocht. Det skul noch rocht käänd wees! Diar moost ei altfööl weeder uun wees, det's [---] diar skul sofööl uun wees, det's mä da fet knaap at neet bereer küd. Uk moost 'ar nian gäärs uun waaks, dan uun't jonken wurd det weeder ei klaar an do küd a fögel ei sä. An a liinen skul uk ünwis gud luup. Det nadigt niks, det diar man en liin späänd wurd an eewenst en betj bi feest. Jo skul düchtig speen, dan jo wurd oner weeder trakt an de skual lai huuger an sodening hed jo al faan salew det bestreewin amhuuch tu kemen. An det skul noch ütjnadigt wurd, det a liinen gehöörig stram wiar. Oober ei so stram, det am's ei ütjoner a hiapen fu küd, det as uk al fölsis pasiaret. Diar seed's mä en skööl fögel üüb en neet an toog an küd a liin ei ütjoner a hiapen fu. Dan moost det uk ei alter jonk wees. Wan a muun ei skinjt, hat wiar jonk muun, dan wiar det ei so klaar an fu wat. Hat jeew jo lidj, diar böös ööwet wiar uun't jonken tu lukin, jo fing diar noch wilem höuen [höugen!], man at wiar ei sofööl üüs bi'n muunskiin. So smok weder wiar uk ei gud, hat skul en betj rüüselig wees, saad's, am lefsten en paar bööien. Wan 'ar dan en richtig bööi kaam an diar seed fögel uun weeder, diar noch ei ap üüb a need sild wiar, dan sild's *bestimmt* ap.